

Wymagania edukacyjne z wiedzy o społeczeństwie dla klasy pierwszej liceum ogólnokształcącego i czwartej technikum 4-letnie

Temat lekcji	Zagadnienia	(ocena dopuszczająca) Uczeń:	(ocena dostateczna) Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą oraz:	(ocena dobra) Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną oraz:	(ocena bardzo dobra) Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą oraz:	(ocena celująca) Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą oraz:
Rozdział 1. Człowiek i społeczeństwo						
Życie społeczne	<ul style="list-style-type: none"> formy życia społecznego; potrzeby społeczne; wartości i normy społeczne; system aksjologiczny; kontrola społeczna. 	<ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady form życia społecznego; podaje przykłady potrzeb człowieka; podaje przykłady wartości i norm społecznych. 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje podstawowe formy życia społecznego; grupa społeczna, zbiorowość; społeczność; społeczeństwo; podaje przykłady potrzeb człowieka wyższego i niższego rzędu; wymienia wartości, którymi kieruje się w życiu; stosuje, np. do opisu sytuacji pojęcia: wartości, światopogląd; podaje przykłady zwyczajów, praw czy instytucji, za pomocą których sprawowana jest kontrola społeczna; wymienia podstawowe zasady życia społecznego; odczytuje z prostych źródeł informacji [tekst narracyjny i normatywny, wykres, 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje podstawowe formy życia społecznego; wyjaśnia, kiedy zbiorowość społeczna może przekształcić się w grupę społeczną; podaje sposoby zaspokajania potrzeb człowieka; wyjaśnia pojęcie <i>system aksjologiczny</i>; porównuje, na podstawie źródeł, wartości afirmowane w różnych grupach/warstwach społeczeństwa polskiego; wyjaśnia, odwołując się do przykładów, funkcjonowanie podstawowych zasad życia społecznego; porównuje różne formy sprawowania kontroli społecznej; wymienia konsekwencje nieprzestrzegania podstawowych zasad 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje podstawowe formy życia społecznego; analizuje konsekwencje braku zaspokojenia podstawowych potrzeb człowieka z różnych perspektyw: np. jednostki i społeczeństwa; polityki i kultury; omawia czynniki sprzyjające osłabieniu społecznego systemu aksjologicznego oraz konsekwencje tego zjawiska; wyjaśnia mechanizmy powstawania i konsekwencje negatywnych zjawisk społecznych, np. <i>znieczulicy</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> opracowuje i analizuje ankiety dotyczące, np. funkcjonowania człowieka w różnych formach życia społecznego, poziomu zaspokojenia podstawowych potrzeb człowieka i konsekwencji z tym związanych; społecznie akceptowanych wartości.

	<ul style="list-style-type: none"> grupa społeczna; działanie w grupie i poza nią; wpływ grupy na jednostkę; role społeczne; postawy wobec nacisku grupy. 	<ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady grup społecznych, w tym grup społecznych, do których przynależy. podaje przykłady ról społecznych; w tym ról społecznych, które pełni; rozpoznaje postawy konformistyczne; podaje przykłady postaw pozytywnych i negatywnych społecznie. 	<p>tabela, plakat]</p> <p>wartości afirmowane w polskim społeczeństwie.</p> <ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje podstawowe rodzaje grup społecznych. rozpoznaje przykłady postaw i zachowań charakterystycznych dla wybranych ról społecznych, np. rodzica, ucznia; wymienia cechy grup społecznych; rozpoznaje czynniki ułatwiające i utrudniające funkcjonowanie w grupie; rozpoznaje podstawowe postawy jednostki wobec nacisku grupy; charakteryzuje podstawowe postawy jednostki wobec nacisku grupy. 	<p>życia społecznego.</p> <ul style="list-style-type: none"> analizuje czynniki ułatwiające i utrudniające funkcjonowanie w grupie; wymienia kryteria klasyfikacji grup społecznych; porównuje rodzaje więzi łączących ludzi tworzących różne grupy społeczne; wymienia czynniki sprzyjające spójności grup społecznych; wyjaśnia, dlaczego funkcjonowanie w grupach społecznych sprzyja zaspokajaniu potrzeb człowieka; przedstawia pozytywne i negatywne aspekty postawy konformistycznej; porównuje postawy i zachowania charakterystyczne dla poszczególnych ról społecznych; rozpoznaje konflikty wynikające z pełnienia różnych ról społecznych; podaje przykłady 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia problemy związane z klasyfikacją grup społecznych; na wybranych przykładach analizuje wpływ różnorodnych czynników na spójność grup społecznych; wyjaśnia mechanizmy powstawania konfliktu ról społecznych; wyjaśnia konsekwencje wynikające z konfliktu ról społecznych; dostreaga zmienność i ciągłość w postrzeganiu ról społecznych; ocenia [z różnych perspektyw] sposoby zapobiegania powstawaniu konfliktu ról społecznych; przedstawia konsekwencje postawy konformistycznej i nonkonformistycznej dla jednostki i społeczeństwa; przygotowuje i prezentuje argumenty w dyskusji: <i>Współczesna młodzież – karierowicze czy</i> 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia różnice w postrzeganiu postaw i zachowań charakterystycznych dla różnych ról społecznych w odmiennych kręgach cywilizacyjnych oraz dawnej i dzisiejszej; przygotowuje i przeprowadza na forum społeczności klasowej/szkolnej dyskusję na zaproponowany temat, dotyczący funkcjonowania współczesnej młodzieży w grupach społecznych i pełnionych przez nią ról społecznych.
--	--	--	---	---	--	--

				<ul style="list-style-type: none"> ▪ konsekwencji konfliktu ról społecznych; ▪ przedstawia sposoby zapobiegania powstawaniu konfliktu ról społecznych. 	<i>buntownicy?</i>	
Socjalizacja	<ul style="list-style-type: none"> ▪ istota pojęcia socjalizacja; ▪ efekty socjalizacji; ▪ etapy socjalizacji; ▪ agresja w procesie socjalizacji. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienienia podstawowe elementy pojęcia <i>socjalizacja</i>; ▪ rozpoznaje przykłady działań/sytuacje sprzyjające procesowi socjalizacji; ▪ podaje przykłady osób i instytucji mających wpływ na proces socjalizacji. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienienia skutki procesu socjalizacji; ▪ wymienienia grupy społeczne mające główny wpływ na proces socjalizacji; ▪ odróżnia socjalizację pierwotną ▪ od socjalizacji wtórnej; ▪ wymienienia osoby i instytucje mające wpływ na socjalizację pierwotną i wtórną; ▪ wyjaśnia pojęcie: <i>resocjalizacja</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wyjaśnia znaczenie procesu socjalizacji dla prawidłowego funkcjonowania człowieka ▪ w społeczeństwie; ▪ przedstawia skutki zaburzeń/błędów w przebiegu procesu socjalizacji; ▪ porównuje socjalizację pierwotną i socjalizację wtórną; ▪ porównuje wpływ różnych grup społecznych na proces socjalizacji; ▪ przedstawia instytucje i mechanizmy sprzyjające procesowi socjalizacji; ▪ analizuje przepisy konstytucji RP w odniesieniu do procesu socjalizacji pierwotnej. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ przedstawia zależności pomiędzy procesem socjalizacji a poszczególnymi fazami rozwojowymi dziecka/człowieka; ▪ wymienienia zjawiska cywilizacyjne mające wpływ na proces socjalizacji ▪ we współczesnym społeczeństwie polskim; ▪ omawia wpływ agresji na przebieg procesu socjalizacji. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ przygotowuje prezentację dotyczącą trudności socjalizacyjnych występujących w społeczeństwie nowoczesnym, np. współczesnym społeczeństwie polskim; ▪ analizuje przykłady niepowodzeń socjalizacyjnych [przyuczony, skutki].
Rodzina	<ul style="list-style-type: none"> ▪ powstawanie rodziny; ▪ funkcje rodziny; ▪ typy rodziny; ▪ kondycja współczesnej rodziny. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ podaje przykłady zadań wykonywanych przez rodzinę; ▪ podaje przykłady praw i obowiązków poszczególnych członków rodziny; 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia cechy rodziny jako grupy społecznej; ▪ wymienia funkcje rodziny i podaje przykłady ich realizacji; ▪ rozpoznaje różne typy 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ omawia zasady zawierania małżeństwa w prawie polskim; ▪ analizuje przepisy konstytucji RP w odniesieniu do rodziny; 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ przedstawia wpływ procesów cywilizacyjnych na funkcjonowanie rodzin ▪ we współczesnym świecie; 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ przygotowuje i przeprowadza forum społeczności klasowej/szkolnej ▪ debatę/dyskusję dotyczącą, np. problemu kryzysu

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ podaje przykłady problemów związanych z funkcjonowaniem rodziny we współczesnej Polsce. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ rodzin funkcjonujące we współczesnym społeczeństwie polskim; ▪ rozpoznaje podstawowe modele funkcjonowania rodziny i typy współczesnych rodzin; ▪ wymienia podstawowe problemy funkcjonowania rodziny we współczesnej Polsce; ▪ odczytuje podstawowe dane statystyczne dotyczące funkcjonowania rodziny we współczesnym świecie. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ porównuje różne modele funkcjonowania rodzin i różne typy rodzin występujące we współczesnym społeczeństwie polskim; ▪ wymienia cechy rodziny tradycyjnej; ▪ przedstawia podstawowe kierunki zmian zachodzące w rodzinach europejskich na przestrzeni dziejów; ▪ analizuje różnorodne materiały źródłowe dotyczące funkcjonowania rodziny we współczesnym świecie. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wyjaśnia mechanizm powstawania negatywnych zjawisk społecznych: uprzedzenie, stygmatyzacja i dyskryminacja; uzasadnia konieczność przeciwdziałania stygmatyzacji i stereotypizacji; wyjaśnia różnicę pomiędzy pojęciami: <i>stygmatyzacja</i> i <i>stereotypizacja</i>; wymienia przyuczyny i skutki negatywnych 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ przedstawia pozytywne i negatywne aspekty odchodzenia od tradycyjnego modelu funkcjonowania rodziny; ▪ analizuje wybrane problemy funkcjonowania rodziny we współczesnej Polsce [przyuczyny, przejawy, skutki]. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>współczesnej rodziny</i>; przygotowuje ankietę, oraz wizualizuje i analizuje jej wyniki, dotyczącą, np. poglądów rówieśników na temat typów oraz funkcji rodziny we współczesnym świecie. ▪ przygotowuje i przeprowadza na forum społeczności klasowej/skolnej, kampanię społeczną na rzecz przeciwdziałania wybranym, negatywnym postawom wobec <i>obcych</i>; gromadzi, analizuje i prezentuje informacje dotyczące negatywnych postaw wobec <i>obcych</i> we współczesnej Polsce, w tym stereotypizacji
<p>Podziały społeczne i stygmatyzacja</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ powstawanie stereotypów; ▪ istota procesu stygmatyzacji; ▪ skutki społeczne napiętnowania; ▪ powstawanie podziału na „swoich” i „obcych”. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ podaje przykłady stereotypów; ▪ rozpoznaje przykłady stygmatyzacji; ▪ podaje przykłady funkcjonujących w społeczeństwie polskim podziałów na <i>swoich</i> i <i>obcych</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia podstawowe cechy stereotypu; ▪ podaje przykład <i>pozytywnych</i> i <i>negatywnych</i> stereotypów; ▪ wymienia konsekwencje upowszechniania się stereotypów; ▪ wymienia podstawowe przejawy funkcjonowania podziałów na <i>swoich</i> i <i>obcych</i>; ▪ wymienia podstawowe przyuczyny i skutki 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wyjaśnia mechanizm powstawania negatywnych zjawisk społecznych: uprzedzenie, stygmatyzacja i dyskryminacja; uzasadnia konieczność przeciwdziałania stygmatyzacji i stereotypizacji; wyjaśnia różnicę pomiędzy pojęciami: <i>stygmatyzacja</i> i <i>stereotypizacja</i>; wymienia przyuczyny i skutki negatywnych 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ocenia, z różnych perspektyw, wybrane kampanie społeczne dotyczące przeciwdziałania negatywnym postawom społecznym; analizuje przykłady negatywnych postaw wobec <i>obcych</i>, stygmatyzacji i stereotypizacji występujących w społeczeństwie polskim [przyuczyny, przejawy, skutki]. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ przygotowuje i przeprowadza na forum społeczności klasowej/skolnej, kampanię społeczną na rzecz przeciwdziałania wybranym, negatywnym postawom wobec <i>obcych</i>; gromadzi, analizuje i prezentuje informacje dotyczące negatywnych postaw wobec <i>obcych</i> we współczesnej Polsce, w tym stereotypizacji

			<ul style="list-style-type: none"> funkcjonujących w społeczeństwie podziałów na <i>swoich i obcych</i>; rozpoznaje zachowania wynikające z negatywnych postaw wobec <i>obcych</i>; wymienia sposoby przeciwdziałania negatywnym postawom społecznym; odczytuje podstawowe dane statystyczne dotyczące problemu dyskryminacji, stygmatyzacji, stereotypizacji, ostrzegania <i>swoich i obcych</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> postaw wobec <i>obcych</i>; analizuje różnice w sposobie postrzegania <i>swoich i obcych</i>. analizuje różnorodne materiały źródłowe dotyczące problemu dyskryminacji, stygmatyzacji, stereotypizacji, ostrzegania <i>swoich i obcych</i>. 		<ul style="list-style-type: none"> stosuje/analizuje/przedstawia metody kreatywnego rozwiązywania problemów, np. sytuacji konfliktowych, w sytuacjach nietypowych; przygotowuje i przeprowadza, forum społeczności klasowej/szkolnej, kampanię społeczną na rzecz tolerancji.
Tolerancja i rozwiązywanie konfliktów	<ul style="list-style-type: none"> nierówne traktowanie „<i>innych</i>”; walka przeciwko nierównemu traktowaniu „<i>innych</i>”; istota tolerancji; sposoby przecistawiania się nietolerancji; istota konfliktu; sposoby rozwiązywania sytuacji konfliktowych. 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje postawy tolerancji i nietolerancji; podaje przykłady nierównego traktowania <i>innych</i>; podaje przykłady sytuacji konfliktowych; wymienia podstawowe sposoby rozwiązywania sporów 	<ul style="list-style-type: none"> podaje podstawowe przyuczyny i skutki nietolerancji; podaje czynniki sprzyjające i utrudniające kształtowanie postaw tolerancji; podaje przykłady zachowań świadczących o nietolerancji; rozpoznaje podstawowe postawy wobec konfliktu; wskazuje podstawowe różnice pomiędzy negocjacjami, 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia różnicę pomiędzy pojęciami: <i>tolerancja</i>; <i>akceptacja</i>; podaje sposoby ograniczenia czynników wywołujących konflikty społeczne; porównuje [wskazuje pozytywne i negatywne aspekty] różne postawy wobec konfliktu; wymienia zasady prawidłowo prowadzonej negocjacji; 	<ul style="list-style-type: none"> buduje argumenty i kontrargumenty w sporach dotyczących tolerancji; uzasadnia dobór sposobu rozwiązywania konfliktu w zależności od rodzaju/cech konfliktu i uczestniczących w nim stron. 	

			<ul style="list-style-type: none"> mediacją i arbitrażem; wymienia cechy, które powinien posiadać mediator i arbiter;; odczytują podstawowe dane statystyczne dotyczące postaw wobec konfliktów 	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnia konieczność postawy tolerancji; analizuje różnorodne materiały źródłowe dotyczące postaw wobec konfliktów i zjawiska tolerancji. 		
Współczesne społeczeństwo	<ul style="list-style-type: none"> typy społeczeństw; społeczeństwo postindustrialne; społeczeństwo otwarte; społeczeństwo konsumpcyjne; społeczeństwo informacyjne; społeczeństwo masowe; młodzież i współczesne zagrożenia. 	<ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady różnych typów społeczeństw; wymienia cechy współczesnego społeczeństwa [otwarte, informacyjne, konsumpcyjne, masowe]. 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia podstawowe cechy różnych typów społeczeństw; rozpoznaje podstawowe typy społeczeństw; rozpoznaje cechy współczesnego społeczeństwa postindustrialnego/ informacyjnego [otwarte, konsumpcyjne, masowe]; odczytuje podstawowe dane statystyczne dotyczące współczesnego społeczeństwa. 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje różne typy społeczeństw; omawia wpływ przemian gospodarczych na cechy społeczeństw; wyjaśnia istotę cech współczesnego społeczeństwa [otwarte, informacyjne, konsumpcyjne, masowe]; wymienia zjawiska cywilizacyjne mające wpływ na cechy współczesnego społeczeństwa postindustrialnego; analizuje różnorodne materiały źródłowe dotyczące współczesnego społeczeństwa. 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia szanse, zagrożenia i wyzwania stojące przed współczesnym społeczeństwem postindustrialnym; buduje argumenty i kontrargumenty w dyskusji na temat współczesnego społeczeństwa postindustrialnego. 	<ul style="list-style-type: none"> przygotowuje i przeprowadza, na forum społeczności klasowej/szkolnej, debatę/dyskusję dotyczącą szans, zagrożeń i wyzwań stojących przed współczesnymi społeczeństwami postindustrialnymi / współczesną młodzieżą; gromadzi, prezentuje i analizuje informacje na temat wybranych współczesnych społeczeństw: <ul style="list-style-type: none"> - zbieracko-łowickich, - nomadycznych, - rolniczych.
Rozdział 2. Aktywność obywatelska						
Organizacje pozarządowe	<ul style="list-style-type: none"> sektory życia publicznego; organizacje trzeciego sektora: fundacje i stowarzyszenia; 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia podstawowe rodzaje organizacji trzeciego sektora życia publicznego [fundacja i stowarzyszenie]; 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia podstawowe cechy organizacji trzeciego sektora; omawia podstawowe cechy społeczeństwa 	<ul style="list-style-type: none"> odszukuje i prezentuje informacje na temat funkcjonowania wybranej organizacji trzeciego sektora; 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje znaczenie funkcjonowania organizacji trzeciego sektora życia publicznego dla 	<ul style="list-style-type: none"> przygotowuje i przeprowadza, na forum społeczności klasowej/szkolnej, kampanię społeczną

<ul style="list-style-type: none"> organizacje pożytku publicznego; społeczeństwo obywatelskie. 	<ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady stowarzyszeń i fundacji o zasięgu ogólnopolskim; rozpoznaje podstawowe cechy społeczeństwa obywatelskiego. 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia formy społecznego wsparcia dla organizacji pożytku publicznego; odczytuje podstawowe dane statystyczne dotyczące funkcjonowania organizacji trzeciego sektora i funkcjonowania społeczeństwa obywatelskiego. 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje sposób zakładania i funkcjonowania fundacji i stowarzyszenia w Polsce; wymienia cechy charakterystyczne organizacji pożytku publicznego; analizuje różnorodne materiały źródłowe dotyczące organizacji trzeciego sektora i funkcjonowania społeczeństwa obywatelskiego. 	<ul style="list-style-type: none"> rozwoju społeczeństwa obywatelskiego; wyjaśnia znaczenie społeczeństwa obywatelskiego dla prawidłowego funkcjonowania demokracji we współczesnych państwach, w tym w Polsce; buduje argumenty i kontrargumenty w dyskusji na temat, np. roli organizacji pozarządowych we współczesnym świecie; kondycji społeczeństwa obywatelskiego we współczesnej Polsce. 	<ul style="list-style-type: none"> na rzecz popularyzacji wybranej organizacji pozarządowej; aktywnie działa w jednej z organizacji pozarządowych; przygotowuje i przeprowadza, na forum społeczności klasowej/szkolnej, debatę/dyskusję dotyczącą, np. roli organizacji pozarządowych we współczesnym świecie; kondycji społeczeństwa obywatelskiego we współczesnej Polsce.
<p>Kościoty i związki wyznaniowe</p>	<ul style="list-style-type: none"> istota religii; religia a wyznanie; główne religie i wyznania współczesnego świata; religie i wyznania w Polsce; kościoły i związki wyznaniowe w świetle prawa polskiego. 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia główne religie współczesnego świata wymienia główne religie i wyznania we współczesnej Polsce; podaje podstawowe informacje definiujące pozycję Kościoła rzymskokatolickiego we współczesnej Polsce. 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie pojęć: <i>ateizm, kult</i>; wymienia główne kościoły i związki wyznaniowe w Polsce; odczytuje podstawowe dane statystyczne dotyczące znaczenia religii / form religijności wśród mieszkańców Polski. 	<ul style="list-style-type: none"> ornawia podstawy prawne wolności religii i sumienia w Polsce; wyjaśnia znaczenie pojęcia: <i>agnostyk</i>; wyjaśnia różnicę pomiędzy pojęciami: <i>religia i wyznanie</i>; wymienia główne ośrodki kultu właściwe dla największych kościołów i związków wyznaniowych w Polsce; analizuje przepisy Konstytucji RP odnoszące się do 	<ul style="list-style-type: none"> różnicuje kościoły i związki wyznaniowe w Polsce zgodnie z prawną podstawą ich funkcjonowania; określa pozycję prawną Kościoła katolickiego w Polsce [konkordat].

				<ul style="list-style-type: none"> relacji państwa i kościołów/związków wyznaniowych; analizuje różnorodne materiały źródłowe dotyczące znaczenia religii / form religijności wśród mieszkańców Polski. 		
<p>Partie polityczne</p>	<ul style="list-style-type: none"> definicja partii politycznej; typy partii politycznych; funkcje i cechy partii politycznych; finansowanie partii politycznych 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia partie polityczne posiadające swoją reprezentację w Sejmie RP; podaje główny cel istnienia partii politycznych; wymienia główne cechy demokratycznych partii politycznych. 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia główne funkcje partii politycznych w państwach demokratycznych; wymienia główne źródła finansowania partii politycznych w Polsce; omawia pozycję poszczególnych partii politycznych w świetle ostatnich wyborów parlamentarnych w Polsce. 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia główne funkcje i formy aktywności partii politycznych; wyjaśnia źródła podziału i cechy współczesnych partii lewicowych, centrowych i prawicowych; analizuje cechy, programy, pozycję głównych partii politycznych obecnych na polskiej scenie politycznej; porównuje partię polityczną z organizacją pozarządową; analizuje przepisy Konstytucji RP odnoszące się do zasad funkcjonowania partii politycznych; analizuje różnorodne materiały źródłowe dotyczące funkcjonowania partii politycznych w Polsce / 	<ul style="list-style-type: none"> buduje argumenty i kontrargumenty w dyskusji na temat sposobów finansowania partii politycznych w Polsce; dokonuje krytycznej analizy współczesnych podziałów politycznych w Polsce. 	<ul style="list-style-type: none"> przygotowuje i przeprowadza, na forum społeczności klasowej/skolnej, debatę/dyskusję dotyczącą, np. sposobów finansowania partii politycznych w Polsce.

<p>Kampanie wyborcze</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ cechy i cele kampanii wyborczej; ▪ hasła wyborcze; ▪ memy internetowe; ▪ badania opinii publicznej; ▪ funkcje sondaży przedwyborczych. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ rozpoznaje elementy kampanii wyborczej; ▪ odczytuje podstawowe informacje wynikające z badania opinii publicznej [tabele, wykresy]. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia główne cele i cechy kampanii wyborczej; ▪ wymienia główne formy przekazu i środki perswazji wykorzystywane w kampaniach wyborczych; ▪ wymienia główne cechy skutecznych haseł wyborczych; ▪ wymienia funkcje badań opinii publicznej dotyczących życia politycznego. 	<p>we współczesnych społeczeństwach demokratycznych.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ wyjaśnia mechanizm działania <i>socjotechnego dowodu słuszności</i>; ▪ analizuje sposób przeprowadzania badania opinii publicznej; ▪ wyjaśnia rolę Internetu we współczesnych kampaniach wyborczych; ▪ analizuje wybrane elementy kampanii wyborczej, w tym hasła wyborcze i memy internetowe, pod kątem skuteczności, atrakcyjności i zgodności z programem partii politycznej; ▪ analizuje różnorodne materiały źródłowe dotyczące kampanii wyborczych i sondaży przedwyborczych; porównuje wyniki sondaży przedwyborczych z wynikami wyborów; podaje przykłady nieetycznego wykorzystania mediów społecznościowych w kampaniach wyborczych. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ porównuje strategie wybranych partii politycznych w ostatnich kampaniach wyborczych; analizuje wpływ sondaży przedwyborczych na wynik kampanii wyborczej/wynik wyborów; ▪ wyjaśnia przybliżony różnic pomiedzy wynikami uzyskanymi przez poszczególne ugrupowania polityczne w wyborach a sondażach przedwyborczych. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ przygotowuje i przeprowadza, na forum społeczności klasowej/szkolnej, debatę/dyskusję dotyczącą, np. zasad, które powinny być przestrzegane w kampaniach wyborczych w państwie demokratycznym; przygotowuje i przeprowadza, na forum społeczności klasowej/szkolnej, badanie opinii publicznej dotyczące, np. preferencji politycznych młodych wyborców.
---------------------------------	--	--	--	---	---	--

<p>Media – czwarta władza</p>	<ul style="list-style-type: none"> współczesna rola mediów; znaczenie pojęcia <i>czwarta władza</i>; niezależność mediów; <i>mediatyzacja polityki i polityzacja mediów</i>; charakterystyka poszczególnych rodzajów mediów; etyka mediów i dziennikarzy 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia główne środki masowego przekazu we współczesnym świecie; wymienia główne funkcje środków masowego przekazu we współczesnym świecie; wymienia cechy wybranego środka masowego przekazu. 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia cechy współczesnych środków masowego przekazu; analizuje przepisy Konstytucji RP odnoszące się do swobody wyrażania poglądów oraz pozyskiwania informacji; wyjaśnia znaczenie pojęcia <i>czwarta władza</i>; wyjaśnia, na czym polega zasada <i>niezależności mediów</i>; wymienia główne zasady etyczne dotyczące mediów i dziennikarzy; odczytuje podstawowe dane statystyczne dotyczące roli środków masowego przekazu. 	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnia konieczność niezależności mediów w państwie demokratycznym; wyjaśnia, na czym polega zjawisko <i>mediatyzacji polityki i polityzacji mediów</i>; wyjaśnia pojęcie <i>indoktrynacji</i>; wymienia najpopularniejsze tytuły prasowe, domeny internetowe, stacje telewizyjne i radiowe we współczesnej Polsce; przedstawia rolę mediów społecznościowych; dostrzega przypadki nieetycznego zachowania mediów i dziennikarzy; analizuje różnorodne materiały źródłowe dotyczące roli i sposobu funkcjonowania środków masowego przekazu. 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, z czego wynika i jakie ma konsekwencje zjawisko <i>mediatyzacji polityki i polityzacji mediów</i>; omawia zjawisko cenzury i walki z cenzurą w czasach PRL-u; wyjaśnia przyczyny i przedstawia skutki nieetycznego zachowania mediów i dziennikarzy; buduje argumenty i kontrargumenty w dyskusji na temat, np. <i>kryzysu dziennikarstwa we współczesnym świecie/Polsce</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> przygotowuje i przeprowadza, na forum społeczności klasowej/szkolnej, debatę/dyskusję dotyczącą, np. <i>kryzysu dziennikarstwa we współczesnym świecie/Polsce</i>; porównuje wybrane środki masowego przekazu, np. tytuły prasowe, media społecznościowe, stacje radiowe i telewizyjne [sposób finansowania, odbiorcy, program, prezentowane postawy i wartości].
<p>Przekazy medialne</p>	<ul style="list-style-type: none"> elementy przekazu medialnego; rzetelność przekazu medialnego; zasady bezpiecznego odczytywania przekazów medialnych; 	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia opinie od faktów w prostym przekazie medialnym; wymienia elementy przekazu medialnego; wymienia najważniejsze zasady bezpiecznego 	<ul style="list-style-type: none"> wyodrębnia poszczególne elementy przekazu medialnego; porównuje informacje na ten sam temat zawarte w różnych, prostych przekazach medialnych; 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia różnicę pomiędzy perswazją a manipulacją; analizuje różnorodne przekazy medialne pod kątem zastosowanych środków perswazji i manipulacji; 	<ul style="list-style-type: none"> przeprowadza krytyczną analizę wybranego przekazu medialnego; uzasadnia konieczność walki z nierzetelnością przekazów medialnych. 	<ul style="list-style-type: none"> przygotowuje i przeprowadza, na forum społeczności klasowej/szkolnej, kampanię społeczną na rzecz świadomego korzystania z mediów.

	<ul style="list-style-type: none"> krytyczna analiza przekazu medialnego; techniki medialnej perswazji i manipulacji 	korzystania z mediów.	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnienia pojęcie <i>trolling</i>; wymienienia zasady sprawdzania rzetelności przekazu medialnego; wymienienia techniki medialnej perswazji i manipulacji. 	<ul style="list-style-type: none"> wymienienia przyczyny i skutki fake newsów, oraz komunikatów niepewnych i niezręcznych w mediach. 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnienia różnicę pomiędzy demagogią a populizmem; analizuje wybrane rozwiązania prawne pod kątem ich etyczności i skuteczności w walce z patologiami życia publicznego; 	<ul style="list-style-type: none"> przygotowuje prezentację multimedialną na temat jednego z ruchów społecznych, działających dawniej lub współcześnie, wyrażających sprzeciw wobec patologii w życiu publicznym; przygotowuje i przeprowadza, na forum społeczności klasowej/szkolnej, kampanię społeczną na rzecz konieczności przeciwdziałania patologiom życia publicznego.
Patologie życia publicznego	<ul style="list-style-type: none"> czynniki sprzyjające patologiom życia publicznego; rodzaje patologii życia publicznego; charakterystyka poszczególnych patologii życia publicznego; przyczyny powstawania patologii w życiu publicznym. 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje/podaje przykłady korupcji; podaje przykłady, innych niż korupcja, patologii w życiu publicznym; wymienia wybrane sposoby przeciwdziałania patologiom życia publicznego. 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia rodzaje korupcji; wymienia czynniki sprzyjające korupcji; wyjaśnienia znaczenie pojęć: <i>nepotyzm</i>, <i>klientelizm</i>, <i>przstępność zorganizowana</i>, <i>demagogia</i>, <i>populizm</i>, <i>hejt</i>; przedstawia sposoby przeciwdziałania patologiom życia publicznego. 	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnia konieczność przeciwdziałania zjawisku korupcji i innym rodzajom patologii w życiu publicznym; wyjaśnienia przyczyny i podaje skutki patologii w życiu publicznym; rozpoznaje przypadki patologii w życiu publicznym; analizuje różnorodne materiały źródłowe dotyczące patologii w życiu publicznym. 		
Rozdział 3. Organy władzy publicznej w Polsce						
Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej	<ul style="list-style-type: none"> budowa Konstytucji RP; materia prawa konstytucyjnego; Konstytucja a inne źródła prawa; preambuła Konstytucji RP; konstytucyjne zasady ustroju RP; 	<ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady spraw regulowanych przez prawo konstytucyjne; podaje przykłady konstytucyjnych zasad ustroju RP. 	<ul style="list-style-type: none"> podaje datę uchwalenia obowiązującej Konstytucji RP; wyjaśnienia pojęcie <i>preambuła</i>; wyjaśnienia, czym Konstytucja różni się od innych źródeł powszechnie 	<ul style="list-style-type: none"> postuluje się nazwami poszczególnych części jednostki redakcyjnej tekstu Konstytucji; wyjaśnienia znaczenie poszczególnych konstytucyjnych zasad ustroju RP; analizuje treść preambuły Konstytucji 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnienia, czego dotyczyły i z czego wynikały nowelizacje Konstytucji RP; uzasadnia znaczenie poszczególnych konstytucyjnych zasad ustroju RP dla funkcjonowania 	<ul style="list-style-type: none"> przygotowuje i przeprowadza, na forum społeczności klasowej/szkolnej, badanie opinii publicznej dotyczące, np. znajomości konstytucyjnych zasad ustroju RP.

<p>Formy demokracji</p>	<ul style="list-style-type: none"> demokracja bezpośrednia i pośrednia; formy demokracji bezpośredniej; referendum ogólnokrajowe w Polsce; referendum lokalne w Polsce; wyборы w demokracji; zasady prawa wyborczego; systemy wyborcze; wyборы do Sejmu i Senatu RP; wyборы do samorządu terytorialnego w Polsce. 	<ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady form uczestnictwa obywateli w rządzeniu państwem; podaje przykłady form demokracji bezpośredniej; podaje przykłady organów władzy w Polsce powoływanych w drodze wyborów w drodze referendum, wymienia konstytucyjne zasady wyborcze. 	<ul style="list-style-type: none"> obowiązującego prawa w Polsce; wyjaśnia znaczenie zasady: suwerenności / zwierzchnictwa narodu; republikańskiej formy rządu, demokratycznego państwa prawnego i trójpodziału władzy; 	<ul style="list-style-type: none"> RP; analizuje różnorodne materiały źródłowe dotyczące Konstytucji RP. 	<p>państwa demokratycznego.</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie demokracji bezpośredniej we współczesnej Polsce; porównuje większośćowy i proporcjonalny system wyborczy; porównuje zasady - wyborów do Sejmu i Senatu RP, - wyborów do poszczególnych organów samorządu terytorialnego; buduje argumenty i kontrargumenty w dyskusji na temat, np. wprowadzenia jednomandatowych okręgów wyborczych w wyborach do Sejmu w Polsce. 	<ul style="list-style-type: none"> przygotowuje i przeprowadza, na forum społeczności klasowej/szkolnej, kampanię społeczną na rzecz konieczności zwiększenia poziomu partycypacji obywatelskiej w Polsce; dokonuje krytycznej analizy referendum ogólnokrajowych przeprowadzonych w Polsce po 1989 roku; przygotowuje i przeprowadza, na forum społeczności klasowej/szkolnej, debatę/dyskusję dotyczącą, np. wprowadzenia w wyborach do Sejmu w Polsce jednomandatowych okręgów wyborczych; przygotowuje prezentację na temat
--------------------------------	--	---	---	--	---	--

	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnienia znaczenie konstytucyjnych zasad wyborczych; podaje główne zasady wyborów do Sejmu i Senatu RP. 	<ul style="list-style-type: none"> samorządu terytorialnego; wyjaśnienia główne zasady większościowego i proporcjonalnego systemu wyborczego; analizuje różnorodne materiały źródłowe dotyczące różnorodnych form demokracji. 	<ul style="list-style-type: none"> wpływu konsultacji publicznych na kształtowanie prawa w Rzeczypospolitej Polskiej. 			
<p>Sejm i Senat RP</p>	<ul style="list-style-type: none"> bikameralizm; pozycja ustrojowa Sejmu i Senatu RP; funkcje / kompetencje Sejmu i Senatu RP; kompetencje Zgromadzenia Narodowego; zasady funkcjonowania Sejmu i Senatu RP; zasady skracania kadencji; organy Sejmu i Senatu RP; zasady podejmowania decyzji w Sejmie i Senacie RP. 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia główną funkcję Sejmu i Senatu RP; określa czas trwania kadencji i liczbę członków Sejmu i Senatu RP; wymienia podstawowe prawa i zadania posłów i senatorów. 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia główne kompetencje/funkcje Sejmu i Senatu RP; wymienia główne zasady funkcjonowania parlamentu w Polsce; wyjaśnienia, jaka jest struktura Zgromadzenia Narodowego; wymienia zasady określające większość zwykłą, bezwzględną, kwalifikowaną; wymienia podmioty decydujące o skróceniu kadencji Sejmu RP; wyjaśnienia pojęcia: <i>mandat posełki/senatorski, kadencja, Klub i koło posełskie, Immunitet, kworum</i>; wymienia główne organy Sejmu i Senatu 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje przepisy Konstytucji RP i ustaw dotyczące: <ul style="list-style-type: none"> -kompetencji Sejmu i Senatu RP; -kompetencji Zgromadzenia Narodowego; -zasad skrócenia kadencji Sejmu; -immunitetu poselskiego; wymienia główne kompetencje Zgromadzenia Narodowego; wymienia główne zasady skrócenia kadencji Sejmu RP; postępuje się w praktyce zasadami określającymi większość zwykłą, bezwzględną i kwalifikowaną; porównuje immunitet 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje pozycję ustrojową Sejmu i Senatu RP - wyjaśnienia, na czym polega asymetryczność polskiego parlamentaryzmu; buduje argumenty i kontrargumenty w dyskusji na temat, np. wprowadzenia w Polsce systemu unikameralnego. 	<ul style="list-style-type: none"> przygotowuje i przeprowadza, na forum społeczności klasowej/skolnej, debatę/dyskusję dotyczącą, np. wprowadzenia w Polsce systemu unikameralnego.

			<ul style="list-style-type: none"> RP; odczytuje podstawowe dane statystyczne dotyczące, np. oceny pracy Sejmu i Senatu RP. 	<ul style="list-style-type: none"> formalny i merytoryczny; charakteryzuje główne organy Sejmu i Senatu RP; analizuje różnorodne materiały źródłowe dotyczące Sejmu i Senatu RP. 		
Prezydent RP	<ul style="list-style-type: none"> model prezydentury w Polsce; Prezydenci RP [od 1989 r.]; funkcje i uprawnienia Prezydenta RP; kadencja Prezydenta RP; prerogatywy Prezydenta RP i akty urzędowe kontrasygnowane. 	<ul style="list-style-type: none"> podaje imię i nazwisko aktualnego Prezydenta RP; określa czas trwania kadencji Prezydenta RP; wymienia główne zasady wyboru Prezydenta RP; wymienia przykładowe zadania Prezydenta RP. 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia główne funkcje / kompetencje Prezydenta RP; wymienia główne zasady wyboru Prezydenta RP; wymienia Prezydentów RP od 1989 roku; odczytuje podstawowe dane statystyczne dotyczące, np. oceny działalności Prezydent RP. 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje główne funkcje / uprawnienia Prezydenta RP; analizuje przepisy Konstytucji RP i ustaw dotyczące - kadencji Prezydenta RP i sytuacji, gdy Prezydent RP nie może sprawować swojej funkcji; - funkcji / uprawnień Prezydenta RP; omawia zasady odpowiedzialności konstytucyjnej Prezydenta RP; wyjaśnia znaczenie zasady kontrasygnaty; wyjaśnia znaczenie pojęcia: prerogatywy; analizuje różnorodne materiały źródłowe dotyczące Prezydenta RP. 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia rolę zasady kontrasygnaty; określa rolę prerogatyw dla pozycji ustrojowej Prezydenta RP; buduje argumenty i kontrargumenty w dyskusji na temat, np. konieczności wzmocnienia pozycji ustrojowej Prezydenta RP. 	<ul style="list-style-type: none"> przygotowuje i przeprowadza, na forum społeczności klasowej/szkolnej, debatę/diskusję dotyczącą, np. konieczności wzmocnienia pozycji ustrojowej Prezydenta RP.
Rada Ministrów RP	<ul style="list-style-type: none"> kompetencje Rady Ministrów RP; skład Rady Ministrów RP; kompetencje Rady Ministrów RP; 	<ul style="list-style-type: none"> podaje imię i nazwisko aktualnego Prezesa Rady Ministrów RP; wymienia główne zasady powoływania Rady Ministrów RP; 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia kompetencje Rady Ministrów RP; omawia skład Rady Ministrów RP; omawia zasady 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje przepisy Konstytucji RP i ustaw dotyczące: - sposobów powoływania Rady Ministrów, 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje pozycję ustrojową Rady Ministrów; wyjaśnia ustrojową rolę Prezesa Rady Ministrów 	<ul style="list-style-type: none"> przygotowuje prezentację na temat funkcji i zakresu działania poszczególnych ministrów

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ powoływanie Rady Ministrów RP; kontrola polityczna i konstytucyjna Rady Ministrów RP; administracja rządowa; służba cywilna. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia przykładowe zadania Rady Ministrów RP. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ powoływania Rady Ministrów; wyjaśnia pojęcie <i>koalicja rządowa</i>; wymienia podstawowe obszary działania rządu; wyjaśnia, jaką rolę pełni wojewodowie; wyjaśnia pojęcie <i>służba cywilna</i>; odczytuje podstawowe dane statystyczne dotyczące, np. oceny działalności Rady Ministrów w Polsce. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ - kompetencji Rady Ministrów; - odpowiedzialności politycznej Rady Ministrów i poszczególnych jej członków; - odpowiedzialności konstytucyjnej członków Rady Ministrów; wymienia sytuacje, w których Prezes Rady Ministrów składa dymisję Rady Ministrów; porównuje sposoby powoływania Rady Ministrów RP [procedura I, II i III]; wyjaśnia zasady uchwalania konstytucyjnego wotum nieufności; analizuje różnorodne materiały źródłowe dotyczące rady Ministrów RP. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ omawia znaczenie konstytucyjnego wotum nieufności; wyjaśnia różnicę pomiędzy administracją zespoloną i niezespoloną. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wchodzących w skład Rady Ministrów RP.
<p>Władza sądownicza</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wymiar sprawiedliwości a władza sądownicza; organy władzy sądowniczej; sądy powszechne; sądownictwo administracyjne; konstytucyjne zasady działania 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ podaje przykłady działań organów władzy sądowniczej; wymienia organy władzy sądowniczej w Polsce; podaje przykłady konstytucyjnych zasad działania sądów w Polsce. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ przedstawia strukturę sądów powszechnych i administracyjnych w Polsce; przedstawia główne zadania sądów powszechnych i administracyjnych w Polsce; wymienia konstytucyjne zasady 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ przedstawia zadania sądów powszechnych w Polsce; wyjaśnia konstytucyjne zasady działania sądów w Polsce; analizuje przepisy konstytucji RP i ustaw dotyczące władzy sądowniczej; 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wyjaśnia znaczenie Sądu Najwyższego dla funkcjonowania państwa demokratycznego; przedstawia konstytucyjne gwarancje niezawisłości sędziów; wyjaśnia znaczenie zasady niezależności 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ przygotowuje prezentację na temat struktury i zadań wybranego sądu powszechnego; przygotowuje i przeprowadza, na forum społeczności klasowej/szkolnej, debatę/dyskusję dotyczącą, np. roli

	<ul style="list-style-type: none"> sądów w Polsce; Sąd Najwyższy 		<ul style="list-style-type: none"> działania sądów w Polsce; wyjaśnienia zasadę niezależności sądów i niezawisłości sędziów; wymienia główne zadania Sądu Najwyższego; odczytuje podstawowe dane statystyczne dotyczące, np. oceny funkcjonowania władzy sądowniczej w Polsce. 	<ul style="list-style-type: none"> - zadań organów władzy sądowniczej, - niezawisłości sędziów, - zadań i struktury Sądu Najwyższego; analizuje różnorodne materiały źródłowe dotyczące władzy sądowniczej w Polsce. 	<ul style="list-style-type: none"> sądów i niezawisłości sędziów dla funkcjonowania państwa demokratycznego; buduje argumenty i kontrargumenty w dyskusji na temat, np. roli ławników w sądach powszechnych. 	<ul style="list-style-type: none"> ławników w sądach powszechnych.
Institucje strzegące praworządności	<ul style="list-style-type: none"> Najwyższa Izba Kontroli; Trybunał Konstytucyjny; Trybunał Stanu; Prokuratura; Instytut Pamięci Narodowej; Rzecznik Praw Obywatelskich 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia główne organy strzegące praworządności w Polsce; wymienia główne zadanie Trybunału Konstytucyjnego; wymienia główne zadanie prokuratora; podaje przykłady spraw, z którymi może się zwrócić do Rzecznika Praw Obywatelskich. 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia główne zadania Najwyższej Izby Kontroli; wymienia konstytucyjne zadania Trybunału Stanu i Trybunału Konstytucyjnego; wymienia główne organy i zadania prokuratury; wymienia główne zadania Instytutu Pamięci Narodowej; wymienia główne zadania Rzecznika Praw Obywatelskich; odczytuje podstawowe dane statystyczne dotyczące, np. oceny stanu praworządności w Polsce. 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia pozycję ustrojową Najwyższej Izby Kontroli; wymienia podmioty kontrolowane przez NIK i określa zakres przeprowadzanych kontroli; omawia skład Trybunału Konstytucyjnego i Trybunału Stanu; wyjaśnia zasady sporządzania indywidualnej skargi konstytucyjnej; analizuje przepisy Konstytucji RP i ustaw dotyczące struktury, zadań i trybu działania NIK, Trybunału Konstytucyjnego, Trybunału Stanu, prokuratury, IPN, 	<ul style="list-style-type: none"> omawia tryb działania Trybunału Konstytucyjnego; wyjaśnia znaczenie Trybunału Stanu i Trybunału Konstytucyjnego dla funkcjonowania państwa demokratycznego; porównuje rolę prokuratora generalnego i prokuratora krajowego. 	<ul style="list-style-type: none"> przygotowuje prezentację na temat, np. - zakresu i wyników wybranej kontroli przeprowadzonej przez NIK; - zadań i aktywności Rzecznika Praw Dziecka; - kryzysu wokół Trybunału Konstytucyjnego w Polsce.

				<ul style="list-style-type: none"> Rzecznika Praw Obywatelskich; analizuje różnorodne materiały źródłowe dotyczące instytucji strzegących praworządności w Polsce. 		<ul style="list-style-type: none"> prezentuje strukturę budżetu swojej gminy [źródła dochodu, wydatki, sposób uchwalania i kontrolowania]; przygotowuje / organizuje wycieczkę edukacyjną do urzędu gminy, na terenie której znajduje się szkoła; prezentuje zasady działania budżetu obywatelskiego/ partycypacyjnego w swojej gminie; przygotowuje propozycję wniosku do budżetu partycypacyjnego swojej gminy; przygotowuje folder promujący pracę wybranego organu samorządowego na poziomie powiatu lub województwa; przygotowuje i przeprowadza, na forum społeczności
<p>Samorząd terytorialny</p>	<ul style="list-style-type: none"> struktura samorządu terytorialnego w Polsce; rodzaje zadań samorządu terytorialnego; źródła dochodów samorządu terytorialnego; organy stanowiące i wykonawcze jednostek samorządu terytorialnego 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia szczeble samorządu terytorialnego w Polsce; wymienia przykładowe zadania gminy; określa przynależność miejscowości, w której mieszka do poszczególnych jednostek samorządu terytorialnego; wymienia organy władzy samorządu terytorialnego w gminie. 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia rodzaje zadań samorządu terytorialnego; wymienia główne źródła dochodów samorządu terytorialnego; wymienia i omawia zadania organów stanowiących i wykonawczych w gminie; odczytuje podstawowe dane statystyczne dotyczące, np. oceny funkcjonowania samorządu terytorialnego w Polsce; 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje poszczególne rodzaje zadań samorządu terytorialnego; charakteryzuje organy samorządu terytorialnego w powiecie i województwie; wyjaśnia działanie zasady pomocniczości w strukturach samorządu terytorialnego; przedstawia ogólne zasady działania form pośredniego udziału mieszkańców w podejmowaniu decyzji samorządowych: budżet obywatelski, obywatelska inicjatywa uchwałodawcza; analizuje przepisy Konstytucji RP i ustaw dotyczące struktury, zadań i trybu działania organów samorządu terytorialnego; analizuje różnorodne 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia cechy charakterystyczne, zadania i strukturę miast na prawach powiatu; ocenia działalność samorządu terytorialnego w Polsce; buduje argumenty i kontrargumenty w dyskusji na temat partycypacji obywatelskiej na poziomie lokalnym w Polsce / w swojej gminie. 	<ul style="list-style-type: none"> przygotowuje / organizuje wycieczkę edukacyjną do urzędu gminy, na terenie której znajduje się szkoła; prezentuje zasady działania budżetu obywatelskiego/ partycypacyjnego w swojej gminie; przygotowuje propozycję wniosku do budżetu partycypacyjnego swojej gminy; przygotowuje folder promujący pracę wybranego organu samorządowego na poziomie powiatu lub województwa; przygotowuje i przeprowadza, na forum społeczności

					<p>materiały źródłowe dotyczące samorządu terytorialnego w Polsce.</p>		<p>klasowej/szkolnej, debatę/dyskusję dotyczącą, np. partycypacji obywatelskiej na poziomie lokalnym w Polsce / w swojej gminie.</p>
--	--	--	--	--	--	--	--

Wpłynie Marlene